

Multikulturalizmin Azərbaycan nümunəsi dünyanı valeh edir

Mövcud beynəlxalq siyasi və hərbi böhran dönmündə Prezident İlham Əliyevin 2016-cı ili Azərbaycanda "Multikulturalizm ili" elan etməsi böyük siyasi gedişdir və dünyanı sülhə çağırış mesajdır

Dünyanın indiki siyasi-iqtisadi və hərbi böhranı dönmündə Prezident İlham Əliyevin 2016-cı ili Azərbaycanda "Multikulturalizm ili" elan etməsi böyük siyasi gedişdir və dünyanı sülhə-barışa çağırış mesajdır. Əslində ölkəmizin başşısı dünyada gedən hərbi və siyasi münaqişələrin kökündə duran sivilizasiyalararası qarşıdurmalara ölkəmizdəki yüksək tolerantlıq mühitini nümunə göstərməklə bəşəriyyəti daha qlobal səviyyədə düşünməyə dəvət edir.

Bu bir reallıqdır ki, xalqlar və mədəniyyətlərarası dialoqu inkişaf etdirmək, ona dəstək vermək, mədəniyyətlərin və dinlərin qarşılıqlı dialoquna nail olmaq həmişə ölkəmizdə dövlət siyasətinin mühüm tərkib hissəsi olmuşdur. "Mən hər bir azərbaycanlının Prezidenti olacağam" deyən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ilk gündən dini və milli azlıqların nümayəndələrinə xüsusi həssaslıqla yanaşmış, onların problemlərinin həlli üçün bütün lazımı tədbirləri həyata keçirmişdir.

Dövlət başçısı respublikamıza bütün milli və dini azlıqların birgə yaşayışı üçün kifayət qədər tolerant mühitin olduğu barədə demişdir: "Azərbaycanda müxtəlif dinlərə mənsub olan insanlar vahid ailə kimi yaşayırlar. Bu, bizim ən böyük sərvətimizdir və xalqımızın gündəlik həyatıdır. Biz fəxr edirik ki, Azərbaycanda müxtəlif millətlərdən olan insanlar arasında qarşılıqlı anlaşma mövcuddur. Başqa dövlətlər də Azərbaycanın bu təcrübəsindən faydalana bilərlər".

Bu gün Azərbaycanda dünya dinləri ənənəvi olaraq qarşılıqlı etimad və əmin-amanlıq şəraitində fəaliyyət göstərir, yüzlərlə İslam və qeyri-İslam dini icmaları öz etiqadlarını azad və sərbəst şəkildə icra edirlər. Qeyd etmək lazımdır ki, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi (DQİDK) 2009-cu ildən ölkəmizdə dini icmaların ilk dəfə və yenidən qeydiyyatdan alınma prosesinə başlamışdır. Həmin vaxtdan 600-ə yaxın dini qurum DQİDK-da qeydiyyatdan keçmişdir. Azərbaycanda Naxçıvan Muxtar Respublikası və işğal olunmuş ərazilər istisna olmaqla 1834 məscid mövcuddur ki, onlardan 135-i paytaxtın payına düşür. Eyni zamanda ölkəmizdə 12 kilsə, 6 sinaqoq fəaliyyət göstərir. Bu reallıqları müşahidə edəndə açıqca görünür ki, ölkəmizdə bu qədər müxtəlif etiqadlı dini icmanın dövlət qeydiyyatından keçməsi tolerantlığın bariz nümunəsidir.

Son vaxtlar respublikamıza gələn və ölkəmizdəki tolerantlığın miqyasını hiss edən müxəssislərin bir çoxu Azərbaycanı dini tolerantlığın universal modeli kimi təqdim edir. Hazırkı dünyamızda tolerantlıq nadir tapıntıdır və biz onu sahib olduğumuz neft və qaz ehtiyatlarından daha zəngin sərvət hesab edirik. Çünki neft digər yerlərdə mövcud olduğu halda tolerantlıq unikal bir dəyərdir. Azərbaycan İslamın mənəvi dərinə əsaslanan dünyəvi dövlət nümunəsidir. Lakin Azərbaycan dünyəvi dövlət olmasına baxmayaraq, ibadət yerlərinin tikintisinə dəstək verir. Burada Ramazan və Qurban kimi dini bayramlar rəsmi dövlət bayramları olaraq qeyd edilir. Dövlətimiz bununla dövlət və din arasında gerçək balans reallaşdırmağa nail olur.

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsini işğalçı ölkəyə simpatiyası olan bəzi yazarlar və şərhçilər xristian dövlətləri-

nin və radikal (təəssübkeş) xristian lobbilərinin diqqətlerini cəlb etmək üçün xristian və müsəlman dövlətlər arasındakı konflikt kimi səciyyələndirməyə çalışırlar. Onlar Ermənistanı müsəlman çoxluğundan ibarət İran, Türkiyə və Azərbaycan dövlətləri arasında yerləşən xristian ölkəsi kimi xarakterizə edirlər. Bu isə münaqişəyə yanlış yanaşmadır. Məsələn, Ermənistanla İran arasında sərhədlər açıqdır, onlar ikitərəfli yüksək səviyyəli ticarət dövriyyəsinə və güclü siyasi əlaqələrə malikdirlər. Azərbaycan dövləti münaqişəni İslami qaydalarla deyil, beynəlxalq hüquq normalarının pozulması kimi dəyərləndirir. Ermənistan Dağlıq Qarabağı işğal etmişdir. İşğal isə motivi nə olursa olsun, yolverilməzdir. Bu problem dini deyil, beynəlxalq məsələdir. Münaqişə dinlərin qarşıdurması kimi qələmə verilməməlidir. Çünki bizdə Azərbaycanın müstəqilliyini müdafiə edən rus, gürcü və türk əsilli qəhrəmanlar olmuşdur. Hətta ərazi bütövlüyümüz uğrunda vuruşan yəhudilər də olmuş, xalqımız milli-dini mənsubiyyətlərindən asılı olmayaraq onların hər birinə ehtiramla yanaşır. Ermənistanla müharibədə 25 min şəhid verməyimizə, bir milyondan çox məcburi köçkün və qaçqınımızın olmasına baxmayaraq, erməni kilsəsinin hələ də Azərbaycanın paytaxtında qalması söylədiklərimizə ən böyük sübut ola bilər. Separatçı rol oynamasına baxmayaraq, erməni kilsəsinə nəinki toxunulmamış, hətta hökumətin dəstəyi ilə təmir olunmuşdur. Xalqımız milli maraqlarımız uğrunda mübarizə aparır, lakin onu dini münaqişəyə çevirmir. Bu bir İslam ənənəsidir.

Qeyd edək ki, ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində Qərb kütləvi informasiya vasitələrini aldatmaq və Azərbaycanda xristian qonşular üzərində ağalığa keçməyə çalışan ekstremistlərin olduğu da bir böhtanlar demək asan idi. Lakin hazırkı dünya birliyi Azərbaycanı tolerant və sülhsevər ölkə olmasını, burada ekstremizmin mövcud olmasını anlayır. Haqqımızda yaratmağa çalışdıqları mənfi stereotiplər dəyişmişdir - bu isə insan baş verməmişdir. Azərbaycan BMT-nin üzvü kimi qurumda aktiv rol malik ölkədir. Bundan əlavə, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı (İƏT), Avropa Şurası və ATƏT kimi beynəlxalq təşkilatların üzvüdür.

Azərbaycanın siyasəti tolerantlıq, dialoq mühitinin gücləndirilməsi, gənclərin və qadınların hüquqlarına riayət olunması, çağdaş dəyərlərin möhkəmləndirilməsi kimi prinsiplərə əsaslanır. Eyni zamanda, Azərbaycandakı dini qurumlarla, xaricdəki dini təşkilatlar arasındakı əlaqələr vasitəsilə tolerantlıq anlayışının təbliğində Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi beynəlxalq miqyaslı rol malikdir.

Xüsusi vurğulamaq lazımdır ki, Azərbaycanın dini-etnik sivilizasiyaların qovuşduğu məkan kimi tanınmasında Heydər Əliyev Fondu da yaxından iştirak edir. 2008-ci ildən başlayaraq mütəmadi olaraq Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə mədəniyyətlərarası dialoqlara dair bir neçə beynəlxalq forumlar, konfranslar keçirilmişdir. Keçirilən Beynəlxalq Bakı Forumları da sivilizasiyalararası dialoq, fərqli mədəniyyətlər arasında ortaq temas nöqtələrinin tapılması prosesində vacib əhəmiyyət kəsb etmişdir.

Ölkənin birinci xanımı Mehriban Əliyeva Azərbaycanın mövcud mədəniyyətlərarası dialoq prosesindəki rolunu xüsusi vurğulamış və ölkəmizdəki tolerant düşüncə tərzini xalqın dünyagörüşü və milli adət-ənənələri ilə əlaqələndirmişdir: "Azərbaycan Böyük İpək Yolu üzərində yerləşən ölkə kimi tarix boyu yüksək tolerantlıq mühitini yaratmışdır. Bu həm mədəniyyətimizdə, həm də cəmiyyətimizdə dərin iz qoymuşdur. İndi də bizim cəmiyyətdə belə bir tolerantlıq ab-havası hökm sürür. Bakı unikal şəhərdir. Artıq uzun müddətdir ki, burada müsəlman məscidi və atəşpərəst məbədi, katolik kilsəsi və sinaqoq, pravoslav məbədi və kirxa yanaşı mövcuddur. Onların coğrafi yaxınlığı faktı belə, yüksək tolerantlıq şəraitində birgə fəaliyyətin mümkünlüyünü nümayiş etdirir və hər bir dinin əsas dəyərlərinin ümumbəşəri dəyərlərlə üst-üstə düşdüyünü təsdiq edir".

Son bir neçə ildə Heydər Əliyev Fondunun səyləri ilə Azərbaycanla İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı (İƏT) ölkələri arasında humanitar və mədəni sahələrdə əməkdaşlığın genişləndirilməsi istiqamətində də mühüm işlər görülmür. İƏT-in 2009-cu ildə Bakını "İslam mədəniyyətinin paytaxtı" elan etməsi də humanitar sahədə ikitərəfli əməkdaşlığın yüksək səviyyədə qurulduğunu göstərir. Respublikamızın müsəlman dövləti kimi İslam dəyərlərinə hörmətlə yanaşması, eyni zamanda tarixi ənənələrini qoruyub saxlaması bu əməkdaşlıq üçün ciddi zəmin yaradır. Hazırda Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın xeyirxah, nəci və savab işləri də müsəlman dünyasında yüksək dəyərləndirilir. Milli mənəvi dəyərlərə yüksək diqqət nümayiş etdirən Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın fəaliyyəti İslam Konfransı Təşkilatına üzv dövlətlər tərəfindən alqışlanılır.

Mehriban xanım Əliyevanın 2006-cı ildə daha bir titula - İslam Ölkələri Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatının (İSESCO) xoşməramlı səfiri adına layiq görülməsi bütövlükdə Azərbaycanın qazandığı böyük nailiyyətdir. Dünyanın 57 ölkəsini birləşdirən təşkilatın bu qərarı obyektiv reallığı əks etdirməklə yanaşı, Heydər Əliyev Fondunun prezidentinin nəci əməllərinə verilən yüksək qiymətin təcəssümüdür.

Ötən il paytaxt Bakımız bir çox beynəlxalq konfranslara ev sahibliyi etdi. Bu konfranslarda dinlərarası dialoq geniş şəkildə müzakirə olunaraq cəmiyyətlərin sağlamlaşmasında, ölkələrarası münasibətlərin müsbət istiqamətdə inkişafında təkliflər və fikirlər səsləndirildi. Konfranslarda iştirak edən yüksək səviyyəli ziyalılar, nüfuzlu insanlar etiraf etdilər ki, Azərbaycanda mövcud olan dini tolerantlıq, dini dözümlülük nümunə göstəriləcək qədər inkişaf etmişdir.

Ən nəhayət, əslərin sınağından çıxmış mədəniyyətini, mənəvi dəyərlərini, adət-ənənələrini qorumağı bacaran Azərbaycan xalqı ümumbəşəri mütərəqqi dəyərlərə də sayğı və hörmətlə yanaşaraq ona tolerant münasibətini bildirməklə müasirliyə və yeniliyə doğru irəliləyir.